

Liv har været fuldstændig forskjelligt, til dels vil blive fjernet ved at inddrage de 4 Klasser. Dette er det Eine, og det Andet er, at der i Almuen og i Befolkningen igrunder er en Trang til en større Dannelse. Der er omtrent Trang til det, som omtales i Endringsforslaget under Nr. 9, og jeg har den Tro, at naar det blev iværksat, som er foreslaet i Flertallets Forslag under Nr. 4, vilde der ikke alene hist og her i Byerne opstaa saadanne Skoler, hvori man kunde faa en Dannelse som den, der omtales i Forslaget under Nr. 9, men der vilde tillige trindt omkring i de mere folkerige Egne opstaa saadanne Skoler, og maaske det netop kunde være denne Vej, ad hvilken vi kunde løste Almueskolerne, og ad hvilken Frikskolen kunde komme til sin Ret. Det er en af Hovedgrundene, hvorfor jeg stemmer med Flertallet; det er netop for Lærlingernes egen Skyld og for Befolkningens Skyld, thi jeg tror, at det vil have stor Indflydelse, at saadanne Mønsterskoler — om jeg maa kalde dem saaledes — blive spredte mere omkring og blive fordelte. — Der vil ganske vist ikke blive saa faa Midler tilovers ved denne Inddragning af 4 Klasser, som flere ærede Læser have ment, idet de have fremhævet, at næsten alle Elever betale, og at der ikke fordres saa stor Fagdygtighed af Lærerne i de første 4 Klasser, hvorfor de ikke ere saa bekostelige. Jeg tror dog, at der ikke vil blive saa Lidet tilovers, hvilket navnlig forekommer mig at fremgaa af, at Skolekontingenterne kun udgjøre 50,000 Rd., medens den samlede Udgift udgjør 250,000 Rd. Derfor disse Penge spredes omkring i Provindserne, ville de komme mange flere tilgode, og den Omstændighed, at der opstaa Mønsterskoler rundt omkring i Provindserne, vil i høi Grad virke til, at andre lignende Skoler opstaa. Af denne Grund er dette Endringsforslag med Hensyn til de 4 Klasser det, hvorpaa jeg lægger Hovedvægten. — Med disse Bemærkninger skal jeg slutte, idet jeg udtaler det Haab, at det ærede Flertal inden 3die Behandling vil tage under Overveelse, hvorledes det kan skaffe os fri for den Overlæseelse,

som i mine Dine vil komme til at finde Sted efter dets Forslag.

Bille: Hver Gang det Spørgsmaal, som her foreligger til Debat, i den sidste Tid har været til Forhandling her i Thinget, have vi i høi Grad lidt under Tryk af den hele Maade, hvorpaa Skolereformen er bragt ind under Rigsdagens Overveelse. Det er blevet erkendt af foregaaende Kirke- og Undervisningsministre, at Spørgsmaalet om den lærde Undervisningsordning ikke længere kunde forbeholdes alene den administrative Myndighed, men at det Tidspunkt var kommet, da Rigsdagen maatte drages med ind i Beslutningen derom; saavidt jeg erindrer, er det navnlig Biskop Monrad, der som Kultusminister har udtalt denne Ansæelse. En Kjendsgjerning er det ogsaa, at de Forandringer, som i den konstitutionelle Tid ere foregaaede paa de høiere Skolers Omraade, dels have været meget tilbageholdende, dels have manglet det Præg af Sikkerhed, Bestemthed og Plan, som i høi Grad er nødvendigt, for at en Reform kan føre til en heldig Ende. Under den stærke Berlen og Ekstisten i de administrative Kredse, under den hyppige Forandring af Ministre er det ogsaa blevet i høi Grad nødvendigt at søge nogen ydre Garanti for Plan, Orden og Sammenhæng i den Reform, man vil indføre og saaledes som Forholdene nu engang ere hos os, kan denne Garanti ikke naas ad nogen anden Vej end gennem Rigsdagen; men en nødvendig Betingelse for, at den ogsaa virkelig skal ydes ad denne Vej, er da rigtignok ogsaa, at der i Rigsdagen selv er en klar og bevidst Mening angaaende disse Spørgsmaal, og at de bringes frem paa en saadan Maade, at ikke en tilfældig Bevægelse kommer til at være afgjørende og bestemmende for den hele Retning, i hvilken man vil gaa, eller med andre Ord, at ikke et Lune eller Indfald bliver den Grundvold, paa hvilken man opfører den Bygning, som det er saa nødvendigt at give Fasthed og Stædighed. Det har imidlertid været en Ulykke for denne Sag, at Impulsen til den netop er givet ved en saadan halv Tilfældighed. Impulsen blev nemlig gi-